

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ТА ЗВУКОРЕЖИСУРИ

Н. Є. АРХІПОВА

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ
025 – МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

Методичні рекомендації
для викладання дисципліни здобувачам 1 курсу першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти спеціалізації артист-вокаліст
(соліст джаз-естради, соліст музичного театру) та звукорежисер
кафедри музичного мистецтва та звукорежисури
Міжнародного гуманітарного університету

Одеса 2023

*Рекомендовано навчально-методичною радою
Міжнародного гуманітарного університету
(протокол № 6 від 04 квітня 2023 р.)*

Рецензенти:

Каплун Т. М. – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри музичного мистецтва та звукорежисури Міжнародного гуманітарного університету (Одеса).

Гришко В. Д. – професор кафедри музичного мистецтва та звукорежисури Міжнародного гуманітарного університету (Одеса). Народний артист України, лауреат Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка.

Вступ до спеціальності 025 – Музичне мистецтво : Методичні рекомендації для викладання дисципліни здобувачам 1 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціалізації артист-вокаліст (соліст джаз-естради, соліст музичного театру) та звукорежисер кафедри музичного мистецтва та звукорежисури Міжнародного гуманітарного університету [Електронне видання].

Автор: Архіпова Н.Є. – старший викладач кафедри музичного мистецтва та звукорежисури Міжнародного гуманітарного університету.

Навчально-методичний посібник з дисципліни «Вступ до спеціальності 025 – Музичне мистецтво» розроблено відповідно до навчального плану і складається з методичних рекомендацій до теоретичної частини курсу та проведення індивідуальних практичних занять, завдань для самостійної роботи здобувачів, підготовки до заліку та списку рекомендованої літератури.

Посібник призначено для здобувачів факультету мистецтва і дизайну Міжнародного гуманітарного університету, першого бакалаврського рівня за спеціальністю «Музичне мистецтво». Вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» є вступним курсом у сферу музичного мистецтва, яке допомагає сформуванню та впорядкувати загальне розуміння та напрям майбутньої професійної діяльності.

Розробка посібника здійснена на кафедрі музичного мистецтва та звукорежисури з урахуванням тенденцій та трендів сучасної популярної музики та розрахована на здобувачів спеціалізацій, пов'язаних з комерційною музикою естрадно-джазового та музично-театрального напрямів.

ПЕРЕДМОВА

Дисципліна «Вступ до спеціальності» є важливою та необхідною у циклі професійної підготовки, яка знайомить здобувачів першого курсу бакалаврського рівня вищої освіти з основними принципами формування переліку відповідних знань, умінь і навичок фахових компетентностей спеціальності 025 «Музичне мистецтво», а також систематизує та впорядковує розуміння майбутньої професії та шляхів творчої самореалізації.

Музика є невід'ємною частиною нашої культури, і, вивчаючи її основні форми та функції, здобувачі мають набути більш глибокого розуміння історії, суспільства та людської природи. Музична освіта допомагає у становленні соціокультурного бачення мистецтва, розвитку емоціональної сфери людини, розвинути творчі здібності та творчу уяву, набути естетичного смаку.

Сучасна музична індустрія в цілому відрізняється високою конкуренцією і, безсумнівно, поставить безліч складних завдань перед музикантом-початківцем. Сьогодні здобувачі мають бути готові експериментувати з новими стилями, звуками та техніками, не побоюючись засудження чи критики. Ця свобода дозволить їм вигідно виділитись серед інших музикантів. Однак, для подібних дослідів та пошуків необхідно освоїти міцну базу знань, на фундаменті якої можна отримати творче втілення та згенерувати нові ідеї.

Серед великої кількості музичного матеріалу та інформаційних ресурсів дуже важливо навчитися вибирати необхідну інформацію з теорії та історії музики, а також виділяти музичний контент, який несе безперечну художню цінність. Початок аналітичного процесу в цьому напрямі допоможе музикантам-початківцям формувати художній смак, власну професійну перспективу і закласти фундамент побудови майбутнього творчого процесу.

У сучасному світі, де технології зробили створення та прослуховування музики більш доступною, ніж будь-коли, легко випустити з уваги важливість здобуття теоретичних та практичних знань, умінь і навичок. Музична освіта покликана розвинути дисципліну та наполегливість, покращити когнітивні здібності та підвищити творчий потенціал для надбання власного стилю творчого самовираження через втілення власних думок та переживань.

Основна ідея – це набуття вміння виразити себе через форму музичного мистецтва, що покликане торкнутися серця людей і перетворити їх емоційний стан.

Мета курсу

Метою курсу є знайомство здобувачів з майбутньою спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», з специфікою музичного мислення та творчості, майбутньою музично-сценічною діяльністю та її місцем у суспільному житті.

На початку навчання цієї спеціальності необхідно надати здобувачам загальний вектор подальшого вивчення та розуміння музики, а також сформувати схильність до постійного саморозвитку, примноженню знань, удосконаленню практичних навичок та формуванню художнього смаку. Для висвітлення переліку практичних навичок, які їм потрібно опанувати, здобувачам пропонується знайомство з стандартом вищої освіти 025 «Музичне мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, та навчальним планом кафедри музичного мистецтва та звукорежисури Міжнародного гуманітарного університету. Прагнення до отримання запланованих програмних результатів навчання дає здобувачам можливість уявити себе, як майбутнього професіонала з доступними їм шляхами реалізації творчого потенціалу через виконавство, створення музичного контенту, викладання професійних дисциплін та багато іншого.

Достатня увага приділена основним етапам становлення, розвитку, глобалізації сучасного естрадного мистецтва та комерційної музики. Однією із значних переваг глобалізації естрадного мистецтва є різноманітність, яку вона привносить у комерційну музику. Різні культури та регіони нашої планети мають свої унікальні техніки та стилі виконання, і це створює багату палітру, що приваблює світову аудиторію.

Стрімкий розвиток естрадного мистецтва також надав новий поштовх до створення нових спеціальностей, робочих місць та можливостей в індустрії музичної комерції та мистецтва загалом. Зі зростанням попиту на естрадні вистави так само відбувся сплеск появи допоміжних галузей, таких як музичний менеджмент та виробництво контенту. Без сумніву необхідно мати певні навички

та розуміння загальних процесів, для орієнтації у різноманітній інформації та музичного матеріалу. Надання такого розуміння є ще однією метою дисципліни «Вступ до спеціальності» 025 «Музичне мистецтво».

ГОЛОВНІ ЗАВДАННЯ КУРСУ

До головних завдань курсу, в першу чергу, належить вивчення та розуміння загальних та фахових компетентностей, а також програмних результатів навчання для здобувачів за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно діючому стандарту, який було затверджено та введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 24.05.2019 р. № 727. У зв'язку з цим здобувачі детально вивчають навчальний план, знайомляться з дисциплінами загальної та фахової підготовки, а також з переліком компетентностей, які вони забезпечують. Також обговорюються загальні питання музичної освіти в Україні та світі: її стандарти, рівні, види навчальних закладів, традиції, цілі та засоби.

У контексті вивчення суті та функцій музичного мистецтва набирає обертів необхідність розуміння побудови системи власної орієнтації у різноманітній інформаційному просторі навколо сучасного музичного контенту та перспектив майбутньої професійної діяльності у цій сфері з майбутньою інтеграцією її у суспільне життя.

З огляду на той факт, що всі три спеціалізації кафедри музичного мистецтва та звукорежисури мають безпосереднє відношення до роботи з голосовим апаратом, частину тематичного плану дисципліни віддано на знайомство з голосовим апаратом, його будовою, роз'яснення основ фізіології співочної діяльності, вивчення типів вокальних голосів, а також властивих деяким фундаментальним музичним напрямкам видів вокальної техніки. Серед тем цього розділу здобувачі також знайомляться з правилами гігієни голосового апарату та правилами безпеки життєдіяльності у своїй галузі.

Знайомство з основними етапами становлення, розвитку та глобалізації сучасного естрадного мистецтва та комерційної музики без сумніву допомагає

формуванню думок здобувачів спрямованих на розуміння і критичне оцінювання сучасних стрімких процесів розвитку музичного мистецтва та шоу-бізнесу та допомагає самовизначенню напрямів саморозвитку та самовдосконалення. Це також сприяє вмінню аналізувати культурно-мистецькі тенденції та аргументувати власні судження.

Декілька тем дисципліни приділено таким важливим темам, як знайомство з найбільш відомими концертними залами та їх технічними характеристиками. Також розглядаються загальні технічні характеристики сценічних майданчиків та супутньої інфраструктури. Здобувачі набувають уяви щодо переліку та характеристики технічних служб, фахівців та їх обов'язків. Ці знання, без сумніву, необхідні для здійснення організації майбутньої концертної діяльності.

На індивідуальних заняттях здобувачі знайомляться з основами вокального звуковидобування та оволодіння плавним голосоведінням у примарній зоні голосового діапазону, а також вивчають основні прості пісенні форми естрадного та джазового мистецтва.

Дисципліна вивчається протягом I та II семестру на першому курсі навчання. Навчальним планом на вивчення предмету відводиться 180 годин, із них: аудиторні заняття – 56 годин, індивідуальних 28, самостійна робота – 96 години. За підсумками здобувачі складають заліки наприкінці I і II семестрів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

I семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		лекц.	індив.	сам. роб.
Тема 1: Музичне мистецтво та його соціокультурні функції.	12	4	2	6
Тема 2: Основні напрямки розвитку музичної освіти в сучасному світі.	7	2	1	4

Тема 3: Принципи побудови системи освіти в Україні. Музичне виховання в різних типах освітніх закладів.	7	2	1	4
Тема 4: Професійні вимоги до музичних спеціалізацій.	7	2	1	4
Тема 5: Генеза та специфіка естрадного мистецтва.	12	4	2	6
Тема 6: Специфіка вокального виконавства у естрадному мистецтві.	12	4	2	6
Тема 7: Співацький процес та будова голосового апарату.	13	4	2	7
Тема 8: Класифікація співочих голосів.	13	4	2	7
Тема 9: Охорона та гігієна співацького голосу.	7	2	1	4
Всього годин	90	28	14	48
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - залік				

II семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		лекц.	індив.	сам. роб.
Тема 10: Засоби класифікації музичного мистецтва.	7	2	1	4
Тема 11: Структура сучасної музичної індустрії.	12	4	2	6
Тема 12: Концертні заклади.	12	4	2	6
Тема 13: Сценічна культура та її складові.	7	2	1	4
Тема 14: Психологічні складові виконавської діяльності.	13	4	2	7
Тема 15: Сучасна сценічна інфраструктура.	12	4	2	6
Тема 16: Технічне забезпечення сцени.	13	4	2	7
Тема 17: Основи безпеки життєдіяльності під час роботи зі звукотехнікою.	7	2	1	4
Тема 18: Етикет сучасного музиканта.	7	2	1	4
Всього годин	90	28	14	48
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - залік				

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Тема 1. Музичне мистецтво та його соціокультурні функції.

- Фізичні властивості звуку.
- Музика, як вид мистецтва та її поєднання з іншими видами мистецтва.
- Соціокультурні функції музичного мистецтва та взаємозв'язок із виникненням жанрів.
- Форма та зміст, як матеріальна сторона існування музичного мистецтва.
- Основні закономірності музики, які встановились в процесі її історичного розвитку, загальні композиційні засоби і прийоми.

Тема 2. Основні напрямки розвитку музичної освіти в сучасному світі.

- Всесвітні музичні освітні заклади та організації.
- Важливість вивчення теоретичних основ музики та музикознавства.
- Перелік та характеристика основних музичних дисциплін, які забезпечують компетентності сучасного музиканта.
- Інклюзивність, технології та мультикультурність як основні напрями сучасної музичної освіти.

Тема 3. Принципи побудови системи освіти в Україні. Музичне виховання в різних типах освітніх закладів.

- Музичні освітні заклади України, хронологічність появи, їх види, структура, рівні освіти.
- Принцип доступності як ведучий у музичній освіті України.
- Виконавча діяльність учнів, її переваги у вихованні музиканта.
- Конкурси та фестивалі України.
- Вимоги до регулярної оцінки навчальних програм та їх удосконалення.

Тема 4. Професійні вимоги до музичних спеціалізацій.

- Різновиди музичної діяльності та спеціальностей.
- Класифікація музичних інструментів та виконавська діяльність (вокальна та інструментальна).
- Креативність та творче бачення сучасного музиканта.

- Основні аспекти наукової і викладацької діяльності; композиторської діяльності; інші види музичної діяльності.
- Теоретична та практична підготовка професійного музиканта.
- Знайомство з дисциплінами навчального плану кафедри музичного мистецтва та звукорежисури Міжнародного гуманітарного університету.

Тема 5. Генеза та специфіка естрадного мистецтва.

- Основні етапи розвитку музичного мистецтва.
- Відокремлення естрадних жанрів, основні етапи становлення естрадного мистецтва.
- Специфічні ознаки естрадного мистецтва та його різновиди.
- Взаємозв'язок популярної та естрадної музики, зародження музичної поп-культури.

Тема 6. Специфіка вокального виконавства у естрадному мистецтві.

- Вокальні школи та виникнення стилів співу.
- Народний спів.
- Церковний спів.
- Академічний спів.
- Естрадне вокальне мистецтво, умови появи та його форми.
- Шляхи розвитку естрадного вокального мистецтва у XX столітті.
- Специфічні ознаки вокального виконавства, притаманні естрадному мистецтву впродовж історичного шляху розвитку та у сучасні часи.
- Основні стилі і напрями вокального виконавства у сучасній популярній музиці.

Тема 7. Співацький процес та будова голосового апарату

- Функції голосового апарату та професії, пов'язані з його напруженням.
- Відділи голосового апарату. Функції та будова кожного відділу.
- Виникнення фонації та види співочих атак.
- Типи вокального дихання та принцип його роботи під час співу.
- Режими роботи голосового апарату. Відмінності співочого та мовного режиму.

Тема 8. Класифікація співочих голосів.

- Властивості та характеристики співочого голосу (тембр, гучність, та інше).
- Голосові регістри (грудний, головний, мішаний).
- Діапазон голосу.
- Види та типи співочих голосів (чоловічі, жіночі, дитячі та їх розподіл за типами).
- Методи діагностики співочого голосу за типом. Розбір прикладів.

Тема 9. Охорона та гігієна співацького голосу

- Переваги вокальної техніки над методом “пристосування до матеріалу”.
- Вокальні розспівування та їх завдання.
- Налаштування та співвідношення режимів роботи та відпочинку.
- Хвороби голосового апарату (органічні, які ведуть до анатомічної зміни будови периферичного відділу голосового апарату або його центрального відділу; функціональні, внаслідок дії яких страждає функція голосового апарату).
- Хронічні захворювання, які опосередковано мають вплив на стан голосового апарату.
- Швидка стомлюваність голосу.
- Підліткова мутація.
- Перша допомога при втраті голосу.

Тема 10. Засоби класифікації музичного мистецтва

- Поняття «жанр» і «стиль»: характеристика, види, розбір основних фундаментальних жанрів та стилів.
- Первинні та вторинні жанри. Жанри і стилі як основа класифікації музичного мистецтва.
- Класифікація заснована на культурному та географічному походження музики.
- Класифікація в основі якої лежить історичний період виникнення і поширення музики.
- Класифікація за творчістю певних композиторів та ознак (наприклад – засіб виконання).
- Інші засоби класифікацій: бібліографічні, комерційні та інші.

Тема 11. Структура сучасної музичної індустрії.

- Нотодрукування та започаткування музичного бізнесу.
- Винахід звукозапису та його роль у становленні і розвитку музичної індустрії.
- Найбільші музичні корпорації та музичні лейбли, їх структура, фахівці та види діяльності.
- Бродвейські театри, як основа всесвітньої театральної комерції.
- Українська музична індустрія, структура та ринок попиту.
- Види власності на музичні твори та інші музичні продукти.

Тема 12. Концертні заклади

- Давні та середньовічні центри виконання музики.
- Заснування перших концертних закладів та філармоній.
- Огляд найбільших та найвідоміших концертних майданчиків світу (театри, закрити майданчики, арени, стадіони та інше).
- Концертні зали, сценічні майданчики та театри України.
- Співпраця з концертними агентствами, менеджерами та види контрактних договорів.

Тема 13. Сценічна культура та її складові

- Початок відокремлення виконавської школи у музичному мистецтві.
- Соціальні, політичні та культурні фактори, що вплинули на становлення та розвиток сценічної культури.
- Техніка виконавства та професійність як основні компоненти сценічної культури.
- Загальні виконавські навички та їх формування.
- Розуміння стилю та інтерпретації.
- Імідж та брендінг сучасного виконавця.

Тема 14. Психологічні складові виконавської діяльності

- Сценічне виконання, як фізична реалізація музичного мистецтва.
- Загальна характеристика виконавської діяльності та основні фізіологічні та психологічні якості виконавця.
- Етапи підготовки до сценічного виступу.

- Колективна та сольна сценічна діяльність.
- Психологічні аспекти елементів імпровізації та інтерпретації у сценічному виконанні.
- Боротьба із страхом сценічного виступу.

Тема 15. Сучасна сценічна інфраструктура

- Організація структур управління концертними залами, театрами та театральною трупю.
- Художня та адміністративна частини управління.
- Склад театральної трупи.
- Перелік та розбір служб, що забезпечують функціонал сцени. Фахівці та працівники сценічного простору.
- Постановочна група, костюмерний цех, цех з виготовлення декорацій.
- Маркетингові та рекламні групи.

Тема 16. Технічне забезпечення сцени

- Шлях розвитку сценічних інфраструктур до сьогоднішніх удосконалень за допомогою технологічних здобутків.
- Основні технічні характеристики підлоги сцени.
- Заднік сцени та декорації.
- Дзеркало сцени, авансцена, арьерсцена та інші частини сценічного простору. Крила та кишені сцени.
- Використання та характеристики штор та завіс.
- Такелаж сцени.
- Сценічне освітлення та звукове обладнання.
- Візуальні ефекти та їх можливості. Дисплеї та новітні технології "mapping".
- Технічний райдер виконавця.

Тема 17. Основи безпеки життєдіяльності під час роботи зі звукотехнікою

- Вимоги до електричних шнурів та техніки, використання зношеної техніки.
- Розміщення апаратури на відкритих майданчиках та обережності від попадання вологи.
- Перевірка напруги, заземлення, дотримання інструкцій виробника. Перша допомога при опіку та ураженні електричним струмом.

- Перевищення допустимого рівня гучності на робочому місці та засоби забезпечення захисту.
- Забезпечення безпеки від падіння та ковзання у просторі сцени.

Тема 18. Етикет сучасного музиканта

- Демонстрація високого професійного рівня у всіх його проявах.
- Взаємини з колегами, поняття «колегіальність».
- Пунктуальність як основа взаємоповаги та запорука плідної творчої роботи.
- Взаємоповага та прийняття критики.
- Негативні фактори, що створюють неплідну творчу атмосферу (прикрі коментарі, плітки, підрив авторитету, недотримання субординації, непродуктивна критика тощо).
- Складові професійної репутації, сценічного та суспільного іміджу.
- Взаємини з фанатами та шанувальниками, дотримання субординації та вираження вдячності.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо проведення індивідуальних занять

Індивідуальні уроки з дисципліни «Вступ до спеціальності» допомагають здобувачу закласти міцну основу для розуміння та закріплення на власному досвіді пройденого на лекціях матеріалу.

На прикладі співочої діяльності відбувається знайомство з технологією роботи над твором, аналіз базових музичних форм та стилів, усвідомлення складності та багатогранності професійної музичної творчості.

Проведення індивідуальних занять також сприяє знайомству з засобом вокального звуковидобування в примарній зоні, видами співочих атак, знайомству з розспівуваннями та вправами різного рівня складності на розвиток співочого дихання, виробленню вокальної позиції та стимуляції артикуляційного апарату. Для цих цілей, а також для придбання початкової навички плавного голосоведення та вокалізації, рекомендовано вокалізи, романси та народні українські пісні в обробках, які обираються з урахуванням індивідуальних здібностей здобувача.

Значна увага приділена ритмічним вправам, які, поза всяким сумнівом, розвивають координацію та благотворно впливають на загальний музичний розвиток. Дуже широкий спектр ритмічних вправ представлено у посібнику Боба Столоффа «Боді бітс» (Bob Stoloff «Body Beats»). Ритмічні вправи також можливо будувати на основі джазових тем – евергринів, які вивчаються в інтерпретації базових естрадно-джазових стилів (свінг, джазова балада, боссанова). Ритмічні вправи зазвичай виконуються за допомогою вокальної техніки «скет», з урахуванням необхідних артикуляційних прийомів притаманних окремому музичному стилю.

На прикладах естрадно-джазового репертуару відбувається знайомство з традиційними пісенними формами – джазовим стандартом та блюзовим квадратом. Крім того, на протязі індивідуального уроку здобувач може поставити питання по темі, які у нього виникли під час опрацювання матеріалу, та отримати додаткові роз'яснення викладача. У свою чергу викладачеві так само зручніше оцінити індивідуальний прогрес здобувача та провести контрольну оцінку його самостійної роботи.

Впродовж індивідуальних занять здобувачи виконують наступні види вправ та завдань:

1. Вправи на дихання.
2. Вокальні вправи.
3. Вправи на дикцію та артикуляцію.
4. Вправи на ритмічну координацію.
5. Розбір та вивчення вокалізів, українських народних пісень, творів естрадно-джазового репертуару для засвоєння початкових вокальних та артикуляційних навичок.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо самостійної роботи студента

Для музиканта самостійна робота має вирішальне значення задля досягнення успіху у музичній діяльності. Вона сприяє розвитку самодисципліни, самомотивації, звичці критично мислити та розширювати межі своїх знань, що

значно допоможе розпізнавати закономірності та взаємозв'язки в музиці, полегшуючи вивчення та виконання нових творів.

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» включаються наступні завдання:

1. Аналіз відеоматеріалів, прослуховування музики та перегляд музично-сценічних вистав.

Перегляд відеозаписів виступів видатних артистів-майстрів дуже корисний для навчання та розвитку музичних навичок як наочний посібник з вивчення та застосування технічних прийомів. Крім цього, з прослуховуванням та аналізом високохудожніх музичних творів прищеплюється художній смак та почуття стилю. Також перегляд відео видатних артистів надихає і мотивує здобувачів на творчий розвиток. Протягом курсу студенти регулярно отримують рекомендації щодо прослуховування та перегляду різних відеоматеріалів безпосередньо пов'язаних з пройденою темою поточної лекції.

2. Самостійне опрацювання заданого теоретичного матеріалу.

Вивчення додаткового теоретичного матеріалу за темами курсу допомагає здобувачам додатково розширити кругозір і конкретизувати перелік цікавої для них тематики. Література для самостійного опрацювання надається із списку рекомендованих до даного курсу.

3. Доповнення конспекту за темами з СРС.

Доповнення основного конспекту уточнювальними даними з пройдених тем допомагає глибше зрозуміти пройдений матеріал та закріпити отримані знання. У цьому виді самостійної роботи здобувачам також рекомендовано самостійно збирати словник складних термінів, які вони дізнаються у процесі роботи з теоретичним матеріалом для подальшого обговорення з педагогом та майбутніми колегами.

4. Виконання заданих вокальних, ритмічних, артикуляційних вправ.

Виконання рекомендованих вправ для ритмічної координації, вокального дихання, чіткої артикуляції і прості розспівування сприяють більш швидкому освоєнню базових навичок роботи голосового апарату, координації всіх відділів голосового апарату, розвитку почуття ритму. Під час виконання цих вправ у

здобувачів виникають нові питання, які, безсумнівно, змушують їх глибше проникнути у сутність поставлених завдань, що благотворно відбивається на розумінні матеріалу.

5. Вивчення заданих вокальних творів для опрацювання базових вокальних навичок.

Самостійна робота над вокальними творами різного рівня складності (підібраних з урахуванням індивідуальних здібностей та можливостей здобувача) полягає не лише у вивченні цього твору, а й у роботі над поставленими технічними завданнями. Це може стосуватися опрацювання тексту: промовляння його в ритмі з виконанням акцентів та штрихів, у проспівуванні мелодії на окремі голосні (для вирівнювання вокальної позиції та прищеплення навички плавного голосоведення). Робота над твором так само включає вивчення творчої біографії автора, розбір форми твору, переклад тексту з іноземної мови (при необхідності). Якщо цей твір є номером з великої сценічної форми, то необхідно ознайомитися зі змістом вистави та подивитися (при можливості) постановку на інтернет-платформі.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ (І семестр):

1. Надайте характеристику музиці як виду мистецтва.
2. Назвіть основні соціокультурні функції музичного мистецтва.
3. Опишіть форму та зміст музичного мистецтва.
4. Надайте характеристику поняттям «жанр» та «стиль». Поясніть різницю та наведіть приклади.
5. Визначте головні цілі, що стоять перед сферою музичної освіти у ХХІ столітті.
6. Охарактеризуйте сучасну систему музичної освіти в Україні.
7. Поясніть у чому полягає пізнавальна діяльність сучасного музиканта.
8. Надайте перелік загальних компетентностей випускника бакалавра спеціалізації 025 «Музичне мистецтво».
9. Надайте перелік спеціальних (фахових) компетентностей випускника бакалавра спеціалізації 025 «Музичне мистецтво».

10. Які програмні результати навчання заплановані для випускника бакалавра спеціалізації 025 «Музичне мистецтво».
11. Охарактеризуйте орієнтовний зміст самостійної роботи студента з вашої обраної професійної кваліфікації
12. Перерахуйте основні етапи розвитку естрадного мистецтва
13. У чому, на ваш погляд, полягає специфіка естрадного вокального мистецтва.
14. Назвіть специфічні риси професії «артист музичного театру».
15. Назвіть та поясніть рівні оволодіння виконавською майстерністю.
16. Назвіть основні психологічні складові виконавської майстерності.
17. Розкажіть про засоби боротьби зі сценічним хвилюванням.
18. Назвіть основні відділи будови голосового апарату.
19. Які типи вокального дихання вам відомі.
20. Дайте характеристику будові та функціоналу артикуляційного апарату співака.
21. Надайте характеристику класифікації дитячих голосів.
22. Надайте характеристику класифікації жіночих голосів.
23. Надайте характеристику класифікації чоловічих голосів.
24. Визначте правила гігієни дитячого голосу в мутаційний період.
25. Надайте скорочену характеристику творчості улюбленого музиканта, або гурту.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ (II семестр)

1. Охарактеризуйте поняття «музичний лейбл».
2. Розкажіть про «велику четвірку» лейблів.
3. Охарактеризуйте поняття «чарт» та поясніть, за якими критеріями він формується.
4. Надайте загальну характеристику виконавської діяльності та опишіть основні, на ваш погляд, фізіологічні та психологічні якості виконавця.
5. Розкажіть про основні етапи підготовки до сценічного виступу.
6. Які засоби боротьби із страхом сценічного виступу вам відомі?
7. Надайте перелік частин сцени та супутніх просторів.

8. Опишіть основні компоненти інфраструктури сценічного простору.
9. Опишіть основні технічні служби звичайного концертного закладу.
10. Надайте визначення поняттю «Технічний райдер». З чого він може складатись?
11. Чим звукорежисер може допомогти сучасному виконавцю під час концертного виступу.
12. Назвіть основні правила безпеки при користуванні зі сценічним технічним обладнанням.
13. Назвіть основні правила забезпечення безпеки сценічного простору.
14. Які правила етикету, на ваш погляд, сприяють плідної співпраці між вокалістом та звукорежисером.
15. Які на ваш погляд існують важливі складові професійної репутації, сценічного та суспільного іміджу сучасного музиканта?
16. Поясніть значення термінів “джазовий стандарт” та “Евергрін”.
17. Які малі пісенні форми вам відомі? Наведіть приклади.
18. Надайте загальну характеристику стилю “Свінг”.
19. Надайте загальну характеристику стилю “Блюз”.
20. Надайте загальну характеристику стилю “Боссанова”.
21. Надайте загальну характеристику стилю “Рок”.
22. Поясніть завдання вокальних розспівувань та розігріву голосового апарату.
Які вправи ви можете запропонувати для цих цілей?
23. Поясніть завдання артикуляційних вправ, наведіть приклади.
24. Надайте приклади та роз'ясніть завдання вправ на ритмічну координацію.
25. Надайте скорочену характеристику творчості улюбленого музиканта, або гурту.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ :

1. Олексюк О. М., Кондратенко Г.Г., Ляшенко О.Д. Вступ до спеціальності музичне мистецтво. Модуль 2: навч. посібник/ О.М. Олексюк, Г.Г. Кондратенко, О.Д. Ляшенко. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 132 с.
2. Огнев'юк В. О. Я - студент. Навч. посібник / За ред. В. О. Огнев'юка. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. 212 с.
3. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти. Навч. посібник / В.Ф.Черкасов. Київ: ВЦ «Академія», 2016. 239 с.
4. Откидач В. М. Естрадний спів і шоу-бізнес. Вінниця: Нова книга, 2013. 367 с.
5. Дрожжина Н. Г. Вокальне мистецтво естради: історія, теорія, практика. Харків: Естет Принт, 2019. 336 с.
6. Рось З. П. Особливості роботи з розвитку вокально - виконавської техніки естрадно - джазових співаків. Івано - Франківськ: "СІМІК", 2019. 66 с.
7. Дюм Д. Розвиток та охорона співацького голосу. Київ: Музична Україна, 1988.
8. Антонюк В. Г. Постановка голосу: навч. посібник для вищих муз. навч. закл. / Київ : Українська ідея, 2000. 68 с.
9. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти. Підручник. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2014. 528 с.
10. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю. Навч. посібник. Київ: Муз. Україна, 1998. 367 с.
11. Юцевич Ю. Є. Музика. Словник - довідник. Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2003. 689 с

- 12.Базилик Б. О. Орфоепія в співі. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. 126 с.
- 13.Кушка Я. С. Методика навчання співу. Посібник з основ вокальної майстерності. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 288 с.
- 14.Шкуляр О. Д. Методичні поради з питань організації самостійної роботи студентів з постановки голосу (На допомогу вокалістам - початківцям). Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2017. 84 с.
- 15.Олексюк О. М., Ткач М. М. Музично - педагогічний процес у вищій школі : формат модернізації. Навч. посібник. Київ, Знання України 2009. 123 с.
- 16.Stoloff Bob. Body Beats. Alfred music, 2016. 105 с.

СПИСОК ХРЕСТОМАТІЙ

Для формування навчального репертуару рекомендуються збірники вокалізів різних рівнів складності для всіх типів голосу таких авторів як: Франц Абт, Гаетано Зейдлер, Генрих Панофка, Джузеппе Конконе.

1. Перлини української народної пісні [упоряд. М. Гордійчук]. Київ: Музична Україна, 1991.
2. Солоспіви для дітей та юнацтва [упоряд. І. Зеленецька]. Кам'янець-Подільський: «Абетка», 2010.
3. Українські народні думи та пісні. Київ: Музична Україна, 1990.
4. Українські популярні пісні-романси. Збірник : [упоряд. і муз.ред. Р. Стефанко]. Львів : Сполом, 2002.
5. Улюблені пісні.[упоряд. Г. Ніколаєва] Київ: Музична Україна, 1988.
6. Кренців Я. Сольний спів. Сопрано : Вокально-педагогічний репертуар. Київ: Музична Україна, 2005.
7. Луценко Д. Дарую людям пісню : [Збірка пісень українських композиторів на вірші Д. Луценка:голос з фп.]. Київ: Музична Україна, 2011.
8. Майборода П. Я прийду до тебе з піснею : вибрані вокальні твори .

Київ : Музична Україна, 2008.

9. Мігай А. Подарунок : пісні для дітей. Київ : АртЕК, 2005.
10. All of the jazz standard Vol 1. Tokyo, Zen-On Music Co.
11. Sy Feldman. The Best In Broadway Sheet Music. Warner Bros. Publication 2001.
12. Latin Real Book. Sher Music Co. 1997.
13. Chuck Sher. The Standards Real Book. Sher Music Co. 2000.
14. Mark Taylor. Antonio Carlos Jobim and the art of Bossa Nova. New York: Hal Leonard, 2002
15. 100 Jazz & Blues Greats. New York: Wise Publications. 1987
16. Pop/Rock Anthology. Hal Leonard. 2000.

ПЕРЕЛІК МУЗИЧНИХ ВИСТАВ, КІНОСТРІЧОК ТА ШОУ ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ

1. 42-га вулиця / *42nd Street*; (1933)
2. Циліндр / *Top Hat*; (1935)
3. Плавучий театр / *Show Boat*; (1936)
4. Час свінгу/*Swing Time*; (1936)
5. Чарівник країни Оз/ *The Wizard of Oz*; (1939)
6. Янкі Дудл Денді / *Yankee Doodle Dandy*; (1942)
7. Зустрінь мене у Сент-Луїс / *Meet Me in St. Louis*; (1944)
8. Звільнення у місто / *On the Town*; (1949)
9. Американець у Парижі / *An American in Paris*; (1951)
10. Співаючи під дощем / *Singin' in the rain*; (1952)
11. Джентельмени обирають блондинок/*Gentlemen Prefer Blondes*; (1953)
12. Театральний фургон / *The Band Wagon*; (1953)
13. Сім наречених для сімох братів/ *Seven Brides for Seven Brothers*; (1954)
14. Зірка народилась / *A Star Is Born*; (1954)
15. Хлопці та Ляльки / *Guys and Dolls*; (1955)
16. Король та я / *The King and I*; (1956)
17. Вестсайдська історія / *West Side Story*; (1961)
18. Моя чудова леді / *My Fair Lady*; (1964)
19. Мэрі Поппінс / *Mary Poppins*; (1964)

20. Шербурські парасольки / *Les Parapluies de Cherbourg*; (1964)
21. Звуки музики / *The Sound of Music*; (1965)
22. Такі, як ми/*The Likes of Us*; (1965)
23. Анатомія Поп - музики: музичний вибух/ *Anatomy of Pop: The Music Explosion*; (1966)(Документальна стрічка)
24. Дуже сучасна Міллі/*Thoroughly modern Millie*; (1967)
25. Смішне дівчисько / *Funny Girl*; (1968)
26. Хелло, Доллі!/*Hello, Dolly!*; (1969)
27. Ісус Христос — суперзірка/*Jesus Christ Superstar*; (1970)
28. Кабаре / *Cabaret*; (1972)
29. Годспелл/*Godspell*; (1973)
30. Дживс/*Jeeves*; (1975)
31. Евіта/*Evita*; (1976)
32. Нью-Йорк, Нью-Йорк!/*New York, New York*; (1977)
33. Бриолін / *Grease*; (1978)
34. Віз/*The Wiz*; (1978)
35. Розкажи мені у Неділю/*Tell Me On a Sunday*; (1979)
36. Весь цей джаз / *All That Jazz*; (1979)
37. Волосся/*Hair*; (1979)
38. Кішки/*Cats*; (1981)
39. Пісня та танець/ *Song & Dance*; (1982)
40. Зірковий експрес/ *Starlight Express*; (1984)
41. Сестро, дій! / *Sister Act*; (1992)
42. Бульвар Сансет/*Sunset Boulevard*; (1993)
43. Сестро дій 2!/*Sister Act II* (1993);
44. Антологія Бітлз/*The Beatles Antology*; (1995)
45. Усі кажуть, що люблю тебе /*Everyone Says I Love You*; (1996)
46. Джекилл и Хайд/*Jekyll & Hyde*; (1997)
47. Нотр-Дам де Парі / *Notre-Dame de Paris*; (1998)
48. Мулен Руж! / *Moulin Rouge!*; (2001)
49. Джаз/*Jazz*; (2001) (Документальний серіал 12 серій)
50. Чикаго / *Chicago*; (2002)
51. Вулиця Кью/ *Avenue Q*; (2003)
52. Злюка/*Wicked*; (2003)
53. Блюз/*The Blues*; (2003) (Документальний серіал 7 серій)
54. Привід опери / *The Phantom of the Opera*; (2004)
55. Рей/*Ray*; (2004)
56. Бродвей: Американський мюзикл/*Broadway: The American Musical*; (2004) (Документальний серіал 6 серій)
57. Богема/*Rent*; (2005)

58. Лак для волосся /*Hairspray*; (2007)
59. Мамма МІА! / *Mamma Mia!*; (2008)
60. Бурлеск /*Burlesque*; (2010)
61. Історія музики Говарда Гудала /*Howard Goodall's Story of Music*; (2013) (Документальний серіал 6 серій, студія BBC)
62. Стівен Уорд / *Stephen Ward*; (2013)
63. Ла Ла Ленд / *La La Land*; (2016)
64. Найвеличніший шоумен / *The Greatest Showman*; (2017)
65. Богемська рапсодія / *Bohemian Rhapsody*; (2018)
66. Респект / *Respect*; (2021)

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ :

1. Нотна бібліотека західної естрадно-джазової музики Hal Leonard. URL : <https://www.halleonard.com/> (дата звернення: 12.01.2023).
2. Каталог трансляцій музичних шоу та Бродвейських мюзиклів. URL : <https://www.mtishows.com/> (дата звернення: 12.01.2023).
3. Нотний архів. URL : <https://notes.tarakanov.net/> (дата звернення: 14.01.2023).
4. On-line бібліотека. URL : <https://www.scribd.com/home> (дата звернення: 14.01.2023).
5. Платформа You-tube. URL : <https://www.youtube.com/> (дата звернення: 14.01.2023).
6. Енциклопедія сучасної України. URL : <https://esu.com.ua/> (дата звернення: 14.01.2023).
7. Електронна бібліотека «Культура України». URL : <https://elib.nlu.org.ua/> (дата звернення: 14.01.2023).
8. Національна освітня платформа. URL : <https://vseosvita.ua/> (дата звернення: 14.01.2023).